

TARTU LINNAVOLIKOGU

OTSUS

Tartu

30.08.2018 nr LVK-O-0107

**Planeerimisseaduse sätete põhiseadusega
vastuolus olevaks ja kehtetuks tunnistamise
taotlus**

Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse § 7 annab kohaliku omavalitsuse volikogule õiguse esitada Riigikohtule taotluse tunnistada väljakuulutatud, kuid jõustumata seadus või jõustumata Vabariigi Valitsuse või ministri määrus põhiseadusega vastuolus olevaks või jõustunud seadus, Vabariigi Valitsuse või ministri määrus või selle säte kehtetuks, kui see on vastuolus kohaliku omavalitsuse põhiseaduslike tagatistega.

Tartu Linnavolikogu on seisukohal, et planeerimisseaduse § 4 lg 2¹ (osas, milles see lubab riigi eriplaneeringu koostamise korraldajal sõlmida lepingu riigi eriplaneeringu koostamisest huvitatud isikuga riigi eriplaneeringu tellimise ja planeerimisseaduse § 4 lg 2 p-s 5 nimetatud mõjude hindamise kulude katmiseks), § 27 lõiked 1, 2 ja 3, § 28 lg 2 p 3 ja § 29 lg 1 p 3 on vastuolus kohaliku omavalitsuse põhiseaduslike tagatistega.

Võttes aluseks põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse § 7, Tartu Linnavolikogu

o t s u s t a b:

1. Esitada Riigikohtule taotlus planeerimisseaduse § 4 lg 2¹ (osas, milles see lubab riigi eriplaneeringu koostamise korraldajal sõlmida lepingu riigi eriplaneeringu koostamisest huvitatud isikuga riigi eriplaneeringu tellimise ja planeerimisseaduse § 4 lg 2 p-s 5 nimetatud mõjude hindamise kulude katmiseks), § 27 lõigete 1, 2 ja 3, § 28 lg 2 p 3 ning § 29 lg 1 p 3 põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks tunnistamiseks.
2. Kiita heaks Riigikohtule esitatava taotluse tekst vastavalt otsuse lisale.
3. Otsus jõustub 14. septembril 2018. a.

Esimees

Esitab: **linnavalitsus, 30.08.2018 istungi protokoll nr 54**

Ettekandja: **Urmas Klaas ja Jüri Mölder**

Õiend
Tartu Linnavolikogu Otsuse "Planeerimisseaduse sätete
põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks tunnistamise taotlus"
juurde

Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse (PSJKS) § 7 annab kohaliku omavalitsuse volikogule õiguse esitada Riigikohtule taotluse tunnistada väljakuulutatud, kuid jõustumata seadus või jõustumata Vabariigi Valitsuse või ministri määrus põhiseadusega vastuolus olevaks või jõustunud seadus, Vabariigi Valitsuse või ministri määrus või selle säte kehtetuks, kui see on vastuolus kohaliku omavalitsuse põhiseaduslike tagatistega.

Riigikogu võttis 28.01.2015 vastu planeerimisseaduse (PlanS) ja see jõustus 01.07.2015. PlanS-s on uue planeeringuliigina ette nähtud riigi eriplaneeringu koostamise võimalus. PlanS § 27 lg 1 kohaselt on riigi eriplaneeringu eesmärk sellise olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamine, mille asukoha valiku või toimimise vastu on suur riiklik või rahvusvaheline huvi. Riigi eriplaneering koostatakse eelkõige maakonnaülestes huvide väljendamiseks riigikaitse ja julgeoleku, energeetika, gaasi, transpordi, jäätmemajanduse ning maavarade kaevandamise valdkonnas või eespool nimetatud huvide väljendamiseks avalikus veekogus ja majandusvööndis. PlanS § 27 lg 2 sätestab, et riigi eriplaneering tuleb koostada riigi territooriumi või selle osa kohta riigimaantee, avaliku raudtee, torujuhtme, mille tööõhk on üle 16 baari, sealhulgas gaasitrassi, samuti rahvusvahelise lennujaama, rahvusvahelise sadama, riigikaitse või julgeolekuasutuse ehitise, elektri jaama elektrilise nimivõimsusega alates 150 megavatti, kõrgepingeliini alates pingest 110 kilovolti, ohtlike jäätmete lõppladustuspäiga ning nende toimimiseks vajalike ehitiste püstitamiseks, kui ehitised vastavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele. PlanS § 27 lg 3 sätestab lisaks, et Vabariigi Valitsuse põhjendatud otsuse korral koostatakse riigi eriplaneering käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud muu ehitise püstitamiseks, mis vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustele.

PlanS § 27 lõikeid 1, 2 ja 3 ei ole pärast seaduse vastuvõtmist muudetud. Riigikogu võttis aga 19.04.2017 vastu planeerimisseaduse ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse muutmise seaduse, millega lisati PlanS-sse § 4 lg 21, § 28 lg 2 p 3 ja § 29 lg 1 p 3. Nimetatud muudatustega loodi võimalus riigi eriplaneeringu koostamise finantseerimiseks planeeringu koostamisest huvitatud isiku poolt. Viidatud muudatused jõustusid 05.05.2017.

Tartu Linnavolikogu on seisukohal, et PlanS § 4 lg 2¹ (osas, milles see lubab riigi eriplaneeringu koostamise korraldajal sõlmida lepingu riigi eriplaneeringu koostamisest huvitatud isikuga riigi eriplaneeringu tellimise ja planeerimisseaduse § 4 lg 2 p-s 5 nimetatud mõjude hindamise kulude katmiseks), § 27 lõiked 1, 2 ja 3, § 28 lg 2 p 3 ja § 29 lg 1 p 3 on vastuolus kohaliku omavalitsuse põhiseaduslike tagatistega. PlanS viidatud sätted riivavad oluliselt kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõigust.

Kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõiguse riive olemust on hea avada konkreetse riigi eriplaneeringu näitel - Vabariigi Valitsuse 12.05.2017 korraldusega nr 141 algatatud riigi eriplaneering Viljandi ja Tartu maakonnas puidurafineerimistehase ja selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks. Nimetatud eriplaneeringu menetlemine on kinnistanud seisukohta, et PlanS ülalviidatud sätted riivavad olulisel määral kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõigust, eriti otsustus- ja valikudiskretsiooni ruumilise planeerimise läbiviimisel ja kohaliku omavalitsuse üksuse arengu planeerimisel laiemas mõttes.

Käesolevale otsuse eelnõule on lisatud Riigikohtule esitatava taotluse projekt.

PSJKS § 8 lg 1 näeb ette, et õigustloova akti põhiseaduslikkuse järelevalve taotlus peab olema põhistatud ning selles tuleb märkida põhiseaduse sätteid või põhimõtteid, millele vaidlustatav õigustloov akt ei vasta.

KOKS § 45 lg 5 sätestab, et PSJKS §-s 7 ettenähtud küsimustes otsustuste vastuvõtmiseks on vajalik volikogu koosseisu häälteenamus. Nimetatud sätteid koostoimes nõuavad, et PSJKS § 7 alusel kohtusse pöördumise otsustamiseks peab volikogu hääletama Riigikohtule esitatava taotluse lõppteksti üle.